

**OBRAZLOŽENJE ŽIRIJA ZA DODELU
NAGRADE „STEVAN MOKRANJAC“ ZA 2021. GODINU**

Jasna Veličković, *Underneath* za hiper-orgulje (hyperorgan)

Stručni žiri Udruženja kompozitora Srbije u sastavu: kompozitori Svetlana Savič, Jug Marković i Svetlana Maraš, muzikolozi Ksenija Stevanović (predsednica žirija) i Ivana Miladinović Prica, na sastanku održanom 17. septembra 2022. godine doneo je odluku da se Nagrada „Stevan Mokranjac“ za 2021. godinu dodeli JASNI VELIČKOVIĆ za kompoziciju ***Underneath*** napisanu za hiper-orgulje. Uzimajući u obzir sedamdeset osam kompozicija koje su premijerno izvedene u zemlji i inostranstvu tokom 2021. godine, Žiri je načinio uži izbor od pet kompozicija: Ana Gnjatović – *Muzika za nedostajuće leptire*, Milica Đorđević – *Čvor*, Jasna Veličković – *Underneath*, Srđan Hofman – *Eclipse Concerto Grosso* i Vladimir Korać – *Phase Two*, klavirski trio. U najuži izbor ušla su dela Milice Đorđević, Ane Gnjatović i Jasne Veličković koja su imala isti broj poena, te se na ponovljenom glasanju, a na osnovu većine glasova žirija došlo do odluke da Nagradu „Stevan Mokranjac“, koja se ove godine dodeljuje 29. put, ponese delo *Underneath* Jasne Veličković.

Kompozicija *Underneath* Jasne Veličković napisano je kao porudžbina Orgelparka u Amsterdamu, a premijerno ju je izvela sama autorka 1. septembra 2021. godine u okviru projekta „Nieuwe estafette compositie“ u kojem predstavlja prvi, uvodni deo lančane kompozicije. U pitanju je kompleksna partitura za hiper-orgulje, instrument koji se nalazi u Orgelparku od 2018. godine i koji služi kako za istorijski informisana izvođenja (jer je po konceptu zvuka replika Hildebrant orgulja iz Naumburga), tako i za novu muziku savremenih kompozitora koji pišu za ovaj instrument. U tom pogledu ove orgulje su opremljene specifičnom konzolom koja omogućuje ekstenziju orgulja u svet digitalnog zvuka. Činjenica da se u izgradnji ovih orgulja koriste kompjuterizovani magneti podstakla je Jasnu Veličković da ovaj instrument podvrgne svom specifičnom umetničkom postupku koji neguje u poslednjih deset i više godina, a to je rad sa manifestacijama elektromagnetnog polja kao izvorom zvuka i materijalom za kompoziciono oblikovanje. U delu *Underneath* autorka, tako, stvara višetstruku hiperralnost – onu samih proširenih orgulja, onu nečujnog elektromagnetnog polja unutar njih, koje čini čujnim po prvi put uz pomoć ručno napravljenih kalemova i njihovog pozicioniranja u samom instrumentu i onu celokupnog zvučanja instrumenta u prostoru Orgelparka. Ove realnosti sarađuju, dišu i prožimaju se od mikronivoa do same makroformalne dramaturgije kompozicije *Underneath*.

Ovo delo je u neku ruku sublimacija višegodišnjeg rada Jasne Veličković u polju rada sa onim što se nalazi “ispod” praga čujnosti, sa onim što je akustična senka kako instrumenta, tako i naše digitalne, elektronske, realnosti. Kao u kompozicijama u kojima je kalemovima pronalazila te zvučne tihe struje, a potom i kroz stvaranje sopstvenog instrumenta „Velikon“ koji se bazira na zvučanju elektromagnetnog polja, Jasna Veličković je pokazala da suvereno i smelo korača ovim manje poznatim stazama našeg zvučnog i muzičkog sveta. U svemu tome, ona zadržava snažno

kompozitorsko prisustvo u svom jasnom, preglednom i uvek dramaturški uzbudljivom oblikovanju muzičkog toka, kao i moćan izvođački i scenski gest. U delu *Underneath* se tako suočavamo sa orguljama u njihovoj mnogostrukosti kako onoj zvučnoj, tako i onoj istorijskoj, slušajući jednu vrstu orguljske fantazije XXI veka u kojoj odblesci ovog instrumenta u svoj njegovoj snazi i kompleksnosti trepere zajedno sa nevidljivom pesmom elektromagnetnih sila.